

Tutkimusraportti – IT-barometri 2009

Tutkimus IT:n merkityksestä suomalaisyrityksille liiketoiminta- ja IT-johdon näkökulmasta



1.	Johdanto.....	3
1.1.	Tutkimuksen tiedot.....	3
1.2.	Yhteenveto.....	4
2.	IT-barometrin tunnusluvut ja IT-indeksi	6
3.	IT:n vaikutukset kustannuksiin ja liikevaihtoon.....	8
3.1.	IT-kustannusten osuus liikevaihdosta	8
3.2.	IT:n vaikutus yrityksen liikevaihtoon ja tuottavuuteen	9
4.	IT:n vaikutus yritysten kilpailukykyyn.....	11
4.1.	IT:n vaikutus yrityksen menestystekijöihin	11
4.2.	Yritysten menestykseen vaikuttavat osaamisalueet – avoimet vastaukset.....	12
5.	Organisaatioiden kyky hyödyntää IT:tä ja IT-kyvykkyyksien tilanne	14
5.1.	IT-kyvykkyydet	15
5.2.	IT:n kyky innovoida ja tuottaa lisäarvoa liiketoiminnalle.....	16
5.3.	IT:n strateginen johtaminen.....	16
5.4.	IT-ratkaisujen valinta	17
5.5.	Palveleeko IT strategisten tavoitteiden saavuttamisessa?	18
5.6.	IT:n mittaaminen	19
5.7.	Yhteistyö liiketoiminnan ja IT:n välillä	21
5.8.	IT-osaajien löytäminen Suomesta	22
6.	IT-projektien onnistuminen	23
7.	Vertaismedian ja verkon hyödyntäminen	25
7.1.	Verkkoliiketoiminnan lisääminen	25
7.2.	Vertaismedia.....	26
7.3.	Verkon käytön rajoittaminen.....	27
8.	IT-riskien hallinta ja IT governance	28
8.1.	IT governance.....	29
9.	Talouden hidastumisen vaikutukset.....	30
10.	Ulkoistaminen	31

1. Johdanto

Tietotekniikan liiton vuotuinen IT-barometri kartoittaa IT:n merkitystä suomalaisille yrityksille ja organisaatioille. Barometri kokoaa yhteen organisaatioissa työskentelevien johtotason henkilöiden näkemyksiä siitä, miten informaatioteknologiaa hyödynnetään, minkälaisia muutoksia hyödyntämisessä tapahtuu lähivuosina ja millaista IT-osaamista organisaatioissa tarvitaan tulevaisuudessa. IT-barometrin avulla voidaan myös mitata yritysjohdossa ja IT-johdossa työskentelevien vastaajien näkemyseroja.

Vuoden 2008 aikana julkiseen IT-keskusteluun nousi voimakkaasti kaksi uutta teemaa: taantuma ja sosiaalinen media. Sosiaalista mediaa, josta ovat esimerkkeinä Facebook ja LinkedIn, kutsutaan toisinaan myös vertaisverkoiksi. Aiheet ovat Tietotekniikan liiton vuoden 2009 IT-barometrin erityisteemoja. Barometri selvittää kyselyyn vastanneiden henkilöiden käsityksiä yritysten valmiuksista hyödyntää sosiaalista mediaa, sekä laskusuhdanteen vaikutuksia informaatioteknologian hyödyntämiseen. Julkisen keskustelun näkökulmasta IT:n hyödyntämisen ja taloustaantumien suhde on tärkeä muun muassa siksi, että informaatio ja IT ovat Suomen kaltaisissa kansantalouksissa tärkein tuottavuuden lähde. Tutkimuksen tiedot kerättiin aikavälillä joulukuu 2008 - tammikuu 2009, laskusuhdanteen alkukuukausien aikana.

Vuoden 2009 IT-barometrin muita teemoja ovat IT-riskien hallinta ja IT governance. IT governance -teemaan liittyen tutkimus sisältää kysymyksiä IT:n liiketoiminnallisten ja muiden vaikutusten mittaamisesta.

Vuoden 2008 barometrin teemoja olivat tietohallintojohtajan rooli yrityksissä sekä IT:n ulkoistaminen. Näistä teemoista olemme vuoden 2009 barometrissa syventäneet ulkoistamisteemaa edelleen.

Barometri toistetaan vuosittain ja sitä käytetään IT-alan yleisenä mittarina. Barometrin vastauksista on koottu seitsemään tunnuslukuun perustuva IT-indeksi. Sen avulla on mahdollista mitata ja seurata tietotekniikan hyödyntämisen ja investointiympäristön muutoksia vuosittain.

1.1. Tutkimuksen tiedot

IT-barometri toteutettiin verkkokyselynä, jossa osallistujille lähetettiin sähköpostitse linkki, joka ohjasi kyselylomakkeeseen Internetissä. Kohderyhmä poimittiin Tietotekniikan liiton markkinointikannasta. Kysely kohdistettiin suomalaisten, henkilömäärältään yli 500 työntekijän organisaatioiden operatiivisen johdon ja IT- ja tietohallintojohdon edustajille. Kysymyslomake koostui yhteensä 26 strukturoidusta ja avoimesta kysymyksestä.

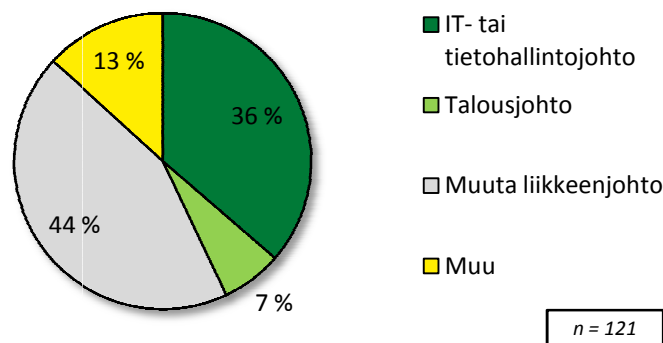
Tutkimuksen suunnittelusta ja kyselylomakkeen laatimisesta vastasivat yhdessä Viestintätoimisto Conexio, TTL ja Helsingin kauppakorkeakoulun liiketoiminnan teknologian laitoksen tietojärjestelmätieteen aine. TTL vastasi kyselyn teknisestä toteutuksesta ja Conexio tulosten analysoinnista ja tutkimusraportin laatimisesta. Tomi Dahlberg Helsingin kauppakorkeakoulusta antoi tutkimuksellista menetelmätukea ja osallistui yhdessä Conexion ja TTL:n kanssa tulosten analysointiin ja tutkimusraportin kokoamiseen.

Kyselyyn vastasi yhteensä 121 henkilöä. Seuraavalla sivulla oleva ympyrädiagrammi havainnollistaa vastaajien jakautumisen liiketoiminta- ja IT-johdon edustajiin.

Tutkimuksen tulosten luotettavuuden lisäämiseksi normitimme samassa yrityksessä työskentelevien henkilöiden vastaukset yhdeksi vastaukseksi. Normitettujen ja normittamattomien vastausten välillä on jonkin verran eroja, mutta erot eivät ole merkittäviä. Tämän vuoksi emme analysoineet normittamattomien ja normitettujen vastausten erojen tilastollista merkittävyyttä. Kysymyksissä, joissa vertaillaan liiketoimintajohdon ja IT-johdon näkemyksiä, on kuitenkin käytetty normittamattomia vastauksia.

Tulosten luotettavuuden lisäämiseksi ja myös tutkimuksellisista syistä selvitimme, vaikuttaako vastaajan vastaushetken aikainen työskentely ICT-toimialan yrityksessä tuloksiin. Verratessamme ICT-toimialan yrityksissä ja muissa yrityksissä työskentelevien vastauksia keskenään havaitsimme joitakin merkittäviä eroja. Kysymyksissä, joissa ICT-toimialan yrityksissä työskentelevien henkilöiden vastausten poistaminen aineistosta vaikuttaa merkittävästi tuloksiin, on tutkimusraporttiin tehty merkintä poikkeavista havainnoista. Pääsääntöisesti vastaukset ovat kuitenkin yhdenmukaisia.

Vastaajien asema



Yhteensä 121 vastaajaa yli 500 hengen organisaatioista: 44 vastaajaa IT- ja tietohallintojohdosta, 77 yleis- tai talousjohdosta

Tutkimuksen tuloksia ja niiden luotettavuutta arvioitaessa on huomioitava, että tulokset perustuvat vastaajien henkilökohtaisiin näkemyksiin, eivätkä ne siten välttämättä edusta organisaatioiden virallisia kantoja. Edellä esitetyt seikat huomioituna pidämme tutkimuksen tuloksia luotettavina.

1.2. Yhteenveto

- Taloustaantumien alkuvaiheessa ymmärrys informaatioteknologian merkityksestä oli varsin korkealla tasolla.
- Vastaajien käsitysten mukaan heidän yrityksissään IT:n johtaminen ja hyödyntäminen hoidetaan pääsääntöisesti hyvin. Liiketoimintajohdon suhtautuminen on muuttunut jonkin verran positiivisemmaksi IT:tä kohtaan.
- IT-indeksi nousi 23 prosenttia 123:een. Tämä heijastaa informaatioteknologian merkityksen kasvamista yrityksissä haasteellisessa taloustilanteessa. Vuoteen 2008 verrattuna IT:n vaikutusta liiketoimintaan kuvaavat tunnusluvut lähes kaksinkertaistuivat. Peräti 96 prosenttia yrityksistä näki, että IT:n rooli kilpailutekijänä korostuu jatkossa (vrt. 88 prosenttia vuonna 2008).
- Yritykset näkevät IT-kustannusten osuuden pysyttelevän ennallaan tai laskevan lähitulevaisuudessa. Tämä on merkittävä muutos viimevuotiseen tutkimukseen, jossa yritykset näkivät kustannusten kasvavan maltillisesti.
- Vastaajat näkevät IT:n tuottavan Suomen kansantaloutta enemmän liikevaihdon kasvua, kustannussäästöjä ja kannattavuuden paranemista.

- IT:n vaikutusten mittaaminen on yleinen ongelma suomalaisyrityksissä. IT:n liiketoimintavaikutuksia ei mitata laajasti luotettavilla liiketoiminnan mittareilla, joten IT:n liiketoiminnalle tuottamat hyödyt perustuvat pitkälti uskomuksiin. Noin puolet suomalaisyrityksistä sanoo mittaavansa IT-hankintojen tavoitteita tai IT-innovaatioiden vaikutusta liiketoimintaan.
- Taloustaantuma on lisännyt paineita leikata IT-kustannuksia ja vähentää IT kehitystoimintaa. 61 prosenttia yrityksistä uskoo vastaajien käsityksen mukaan, että taloustaantuma lisää paineita karsia IT-kustannuksia. Nämä paineet saattavat ajaa IT:n tuottavuuspotentiaalia koskevien näkemysten yli.
- Ulkoistaminen on jonkin verran hidastumassa. Viime vuoteen verrattuna harvempi yritys ilmoittaa vastaajien käsityksenä, että niiden tavoitteena on ulkoistaa mahdollisimman suuri osa IT-toiminnoista.
- IT-ulkoistukselta ja IT-hankinnoilta puuttuu varsin usein selkeät liiketoimintatavoitteet eikä asetettujen tavoitteiden toteuttamista arvioida mittauksin.
- Noin puolen IT-projekteista koetaan ylittävän budjettinsa ja myöhästyvän.
- Informaatioteknologialla on entistä merkittävämpi rooli uusien innovaatioiden ja kustannussäästöjen luojana yrityksissä. 65 prosenttia yrityksistä kokee vastaajien käsityksenä, että verkkoliiketoiminta ja IT:tä hyödyntävät innovatiiviset ratkaisut toimivat selviytymiskeinona vaikeassa taloustilanteessa.
- Vaikka verkkoliiketoiminta näyttelee entistä tärkeämpää roolia yrityksissä, on sosiaaliseen mediaan varauduttu erittäin huonosti. Harvoilla organisaatioilla on selkeät pelisäännöt vertaisverkkojen ja sosiaalisen median käytölle. Pyrkimys hyödyntää verkkoliiketoimintaa merkittävästi vaatii tällaisten pelisääntöjen luomista.
- IT governance menetelmien käyttö on alkuvaiheessa suomalaisissa organisaatioissa. ITIL on yrityksissä selvästi suosituin hallintamalli. 55 prosentissa suomalaisyrityksistä käytetään ITILiä.

Tietotekniikan liitto

Helsingin kauppakorkeakoulu, liiketoiminnan
teknologian laitos, tietojärjestelmätiede

Conexio

Robert Serèn
robert.seren@ttlry.fi

Tomi Dahlberg
tomi.dahlberg@hse.fi

Ville Lehtovirta
ville.lehtovirta@conexio.fi

2. IT-barometrin tunnusluvut ja IT-indeksi

IT-barometritutkimuksen tulokset on tiivistetty tunnusluvuiksi ja niiden perusteella lasketuksi IT-indeksiksi. IT-indeksi kuvaa numeerisesti IT:n hyödyntämistä suomalaisissa organisaatioissa. Tunnusluvut ja IT-indeksi mahdollistavat vertailun vuosien välillä. Indeksien perusarvoksi asetettiin 100 vuonna 2008

IT-indeksi 2009	2009	2008	Indeksiarvo 2009
IT-kustannusten osuus yrityksen liikevaihdosta nykyään	4,46 %	4,45 %	1,00
IT-kustannusten osuus yrityksen liikevaihdosta kolmen vuoden kuluttua	4,49 %	4,84 %	0,93
IT:n tuomien uusien innovaatioiden vaikutus organisaation liikevaihtoon viime vuonna	8,19 %	4,27 %	1,92
IT:stä tehostamisen kautta saadut kustannussäästöt osuutena liikevaihdosta	7,57 %	4,54 %	1,67
Organisaatiot, joiden mielestä IT-osaajien löytäminen niiden tarpeisiin on vaikeaa	47 %	52 %	0,90
Organisaatiot, joissa IT tuottaa lisäarvoa mahdollistamalla uusien innovaatioiden ja liiketoimintojen kehittämisen	82 %	78 %	1,05
Organisaatiot, joissa IT:tä kehitetään strategisena voimavarana	77 %	68 %	1,13
IT-indeksi 2009 (n=100)	123	100	

Vuosien 2008 ja 2009 tunnuslukujen vertailu osoittaa, että IT-indeksin arvo on noussut peräti 23 prosenttia vuodesta 2008. Indeksien arvonnouseminen kertoo, että vastaajien mukaan informaatioteknologian merkitys liiketoiminnalle ymmärretään paremmin ja informaatioteknologia nähdään aikaisempaa useammin liiketoiminnan kasvun mahdollistajana, ei pelkkänä kustannustekijänä. Merkittävimmät yksittäiset tunnusluvun muutokset heijastavat vastaajien käsitystä informaatioteknologian aiempaa suuremmasta roolista uusien innovaatioiden ja kustannussäästöjen mahdollistajana. Vuoteen 2008 verrattuna nämä IT:n liiketoimintavaikutuksen tunnusluvut lähes kaksinkertaistuivat. IT:n merkityksen kasvusta kertoo myös se, että viime vuoteen verrattuna selvästi suurempi osa vastaajista kokee organisaationsa kehittävän IT:tä strategisena voimavarana.

Tunnusluvut kertovat toisaalta myös sen, että IT-kustannusten osuuden liikevaihdosta arvioidaan pysyvän melko vakaana seuraavien kolmen vuoden aikana. Vielä viime vuonna vastaajat odottivat selvää IT-kustannusten kasvua. Taantuma todennäköisesti vaikuttaa tulevaisuuden IT-kustannuksia koskeviin näkemyksiin. Alkaneen taantumien ja viime vuoden IT-kustannusten kasvuodotusten valossa on mielenkiintoista, että vastaajat arvioivat IT-kustannusten osuuden liikevaihdosta pysyneen organisaatioissaan samana viimeksi kuluneen vuoden aikana. Taantuma vaikuttanee myös siihen, että yritykset kokevat löytävänsä IT-osaajia jonkin verran aikaisempaa helpommin.

IT-kustannusten osuus liikevaihdosta	Keskiarvo	Hajonta	Mediaani
2009 nykyinen	4,46 %	4,47	3
2009 seuraavan 3 vuoden kuluttua	4,49 %	4,65	3
2008 nykyinen	4,45 %	4,75	3
2008 seuraavan 3 vuoden kuluttua	4,84 %	5,54	3
IT:n vaikutus liiketoimintaan	Keskiarvo	Hajonta	Mediaani
2009 IT:n mahdollistamat innovaatiot ja liiketoimintamuodot kasvattivat liikevaihtoa	8,19 %	11,38	5
2009 IT:n mahdollistama toiminnan tehostaminen säästi kokonaiskustannuksia	7,57 %	7,66	5
2008 IT:n mahdollistamat innovaatiot ja liiketoimintamuodot kasvattivat liikevaihtoa	4,27 %	7,07	2
2008 IT:n mahdollistama toiminnan tehostaminen säästi kokonaiskustannuksia	4,54 %	5,64	3

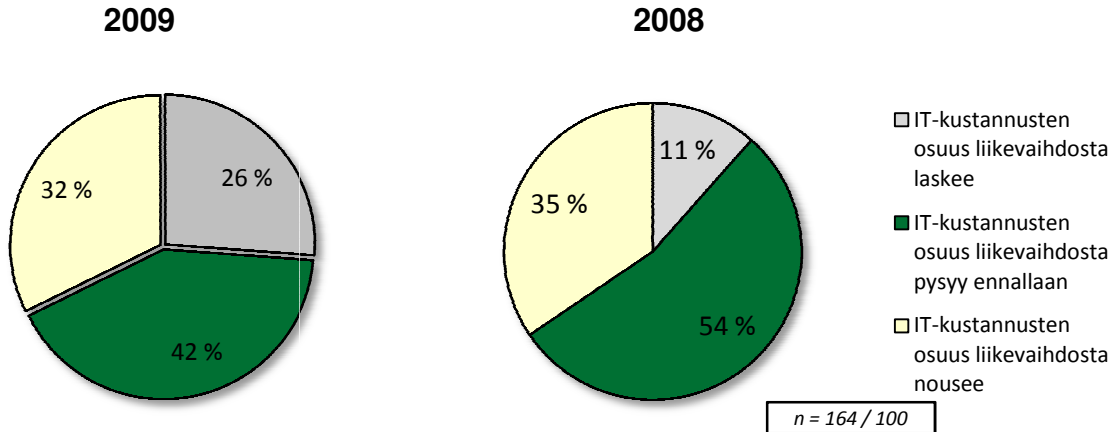
Tunnuslukujen vertailu yhdessä osoittaa, että vastaajien näkemykset ovat osittain ristiriitaisia: vastaajat arvioivat IT-kustannusten suhteellisen osuuden liikevaihdosta säilyvän ennallaan samalla, kun IT:n odotetaan kasvattavan liikevaihtoa, tuottavan kustannussäästöjä, toimivan uusien innovaatioiden ja liiketoimintojen mahdollistajana sekä kehittyvän strategisena voimavarana. Palaamme raportissa myöhemmin siihen, mittaavatko organisaatiot vastaajien käsityksen mukaan IT:n liiketoimintavaikutuksia, esimerkiksi IT-innovaatioiden vaikutusta organisaation liikevaihtoon.

Analyysin syventämiseksi ja luotettavuuden lisäämiseksi tarkastelimme myös, miten ICT-toimialan yrityksissä työskentelevien vastausten poistaminen aineistosta vaikuttaa tunnuslukuihin. Koko aineistoon verrattaessa tunnusluvut säilyvät hyvin samansuuntaisina. Merkittävin poikkeama näkyy IT-kustannusten alempana osuutena liikevaihdosta. Muissa kuin ICT-alan organisaatioissa IT-kustannusten osuuden liikevaihdosta odotetaan myös kasvavan jonkin verran. Yhdessä tunnuslukutaulukot antavat viitteen siitä, että sekä IT-intensiivisten että muiden organisaatioiden johdossa työskentelevät henkilöt kokevat IT:n merkityksen kasvaneen.

Maaliskuu 2009 muut kuin ICT-alan yritykset	2009
IT-kustannusten osuus yrityksen liikevaihdosta nykyään	4,03 %
IT-kustannusten osuus yrityksen liikevaihdosta kolmen vuoden kuluttua	4,15 %
IT:n tuomien uusien innovaatioiden vaikutus organisaation liikevaihtoon viime vuonna	8,05 %
IT:stä tehostamisen kautta saadut kustannussäästöt osuutena liikevaihdosta	6,94 %
Organisaatiot, joiden mielestä IT-osaajien löytäminen niiden tarpeisiin on vaikeaa	50 %
Organisaatiot, joissa IT tuottaa lisäarvoa mahdollistamalla uusien innovaatioiden ja liiketoimintojen kehittämisen	83 %
Organisaatiot, joissa IT:tä kehitetään strategisena voimavarana	78 %

3. IT:n vaikutukset kustannuksiin ja liikevaihtoon

3.1. IT-kustannusten osuus liikevaihdosta



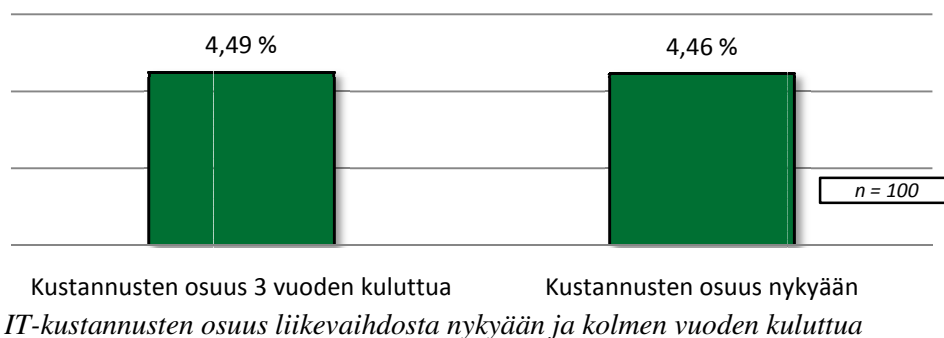
Vastaajien näkemykset IT-kustannusten muutoksesta kolmen vuoden kuluessa

Tutkimuksessa selvitimme kuinka suuren osan IT-kustannukset vievät yritysten liikevaihdosta ja mihin suuntaan vastaajat arvioivat IT-kustannusten kehittyvän tulevina vuosina. Barometrin tuloksista käy ilmi, että vastaajat odottavat IT-kustannusten liikevaihto-osuuden pysyvän suunnilleen ennallaan seuraavan kolmen vuoden aikana. Mikäli yritysten liikevaihdot laskevat talousennusteiden mukaisesti vuosina 2009 ja 2010, alenevat myös IT-kustannukset vastaavasti. Vastauksissa on selvä muutos edellisen vuoden barometrin tuloksiin.

Viime vuoden tapaan kolmannes vastaajista odottaa organisaationsa IT-kustannusten liikevaihto-osuuden kasvavan. Toisaalta IT-kustannusten alenemista ennakoii neljännes vastaajista, aikaisempaa vuonna vain joka kymmenes. Tulos kuvastaa taloustaantumien alkukuuksien tilannetta.

Toteutuneiden IT-kustannusten arvioitiin keskimäärin pysyneen ennallaan. Edellisen vuoden vastauksissa IT-kustannusten liikevaihto-osuuden arvioitiin kasvavan selkeästi, mutta tällaista kehitystä ei vastaajien mukaan ole tapahtunut.

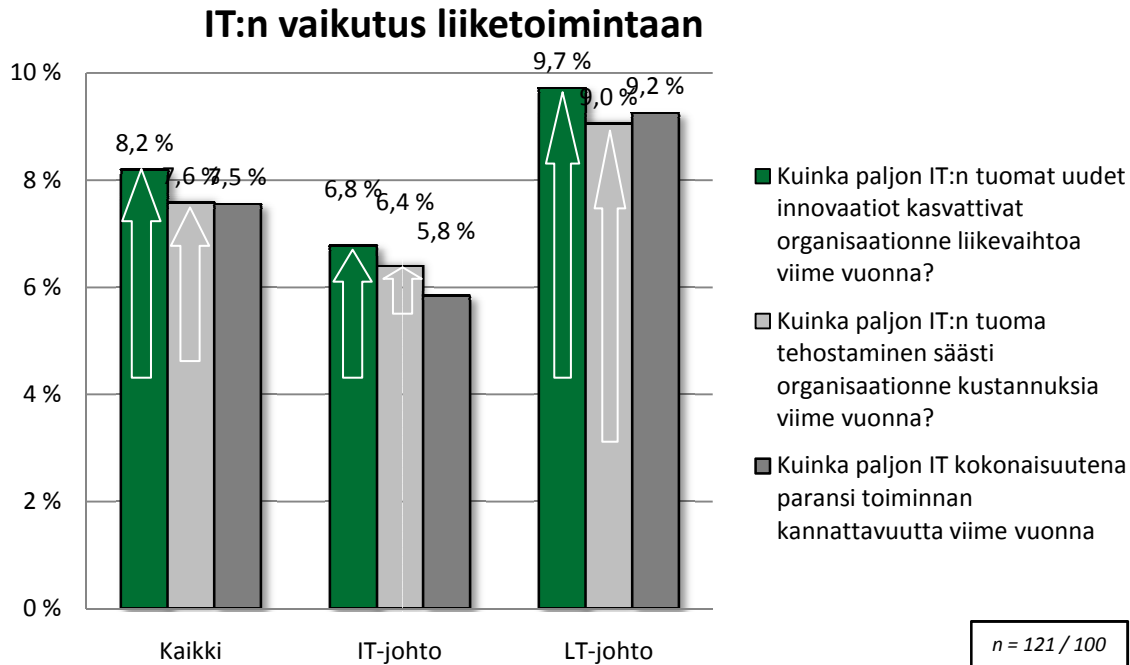
IT-kustannusten osuus liikevaihdosta



IT-kustannusten osuus liikevaihdosta nykyään ja kolmen vuoden kuluttua

	Kustannusten osuus 3 v kuluttua	Keskihajonta	Kustannusten osuus nykyään	Keskihajonta
2009	4,49 %	4,65	4,46 %	4,47
2008	4,84 %	4,75	4,45 %	5,54

3.2. IT:n vaikutus yrityksen liikevaihtoon ja tuottavuuteen



IT:n vaikutus yrityksen liikevaihtoon. Nuolet kuvaavat muutosta viime vuoden tuloksista.

Kustannusten lisäksi selvitimme vastaajien näkemyksiä siitä, kuinka paljon IT on kasvattanut heidän yrityksensä liikevaihtoa uusien innovaatioiden avulla, kuinka paljon kustannuksia on säästetty tehostamalla toimintaa IT:n avulla ja kuinka paljon IT kokonaisuutena on parantanut toiminnan kannattavuutta. Yllä oleva pylväsdiagrammi havainnollistaa kokonaistulokset sekä erot vastauksissa liiketoiminta- ja IT-johdon edustajien välillä.

Vastaajien arvioiden mukaan IT:n tuomat innovaatiot kasvattivat yritysten liikevaihtoa viime vuonna noin 8 prosenttia. Vastaavasti IT:n tuoman tehostamisen nähtiin säästäneen organisaatioiden kustannuksia noin 7,5 prosenttia ja IT:n kokonaisuutena parantaneet toiminnan kannattavuutta 7,5 prosentilla. Liiketoimintajohdossa työskentelevät arvioivat IT:n vaikutuksen innovaatioihin, kustannussäästöihin ja kannattavuuteen selvästi korkeammaksi kuin IT- ja tietohallintojohto.

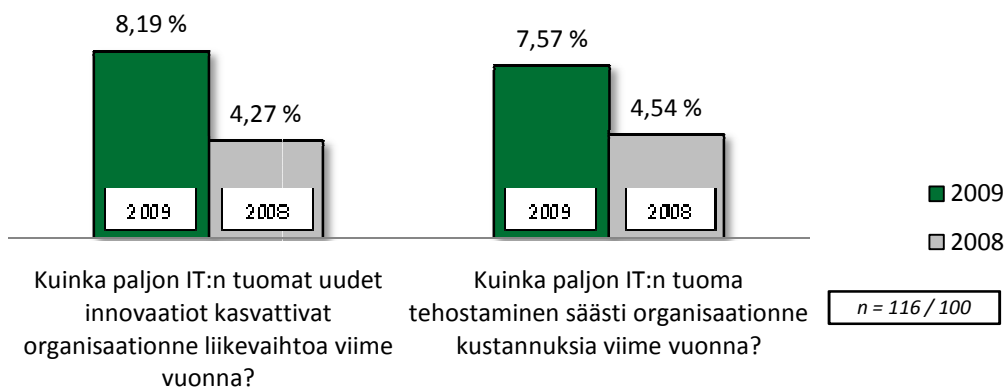
	Kaikki	Hajonta	IT-johdo	Hajonta	LT-johdo	Hajonta
<i>Kuinka paljon IT:n tuomat uudet innovaatiot kasvattivat organisaationne liikevaihtoa viime vuonna?</i>	8,2 %	11,38	6,8 %	7,09	9,7 %	16,35
<i>Kuinka paljon IT:n tuoma tehostaminen säästi organisaationne kustannuksia viime vuonna?</i>	7,6 %	7,66	6,4 %	6,42	9,0 %	11,76
<i>Kuinka paljon IT kokonaisuutena paransi toiminnan kannattavuutta viime vuonna?</i>	7,5 %	9,08	5,8 %	6,00	9,2 %	12,56

Tuloksissa on havaittavissa merkittävä muutos vuosien 2009 ja 2008 välillä. Vastaajat arvioivat IT:n kasvattavan liikevaihtoa ja tuottavan kustannussäästöjä selvästi edellistä vuotta enemmän, kuten alla oleva pylväsdiagrammi osoittaa.

Mitä nämä tulokset kertovat? Tulosten mukaan informaatioteknologian vaikutus liikevaihdon kasvuun, kustannussäästöihin ja kannattavuuden kasvuun ylittää selvästi Suomen kansantalouden tasolla mitattavat vastaavat luvut. Mikäli vastaajien arvioperusteiset luvut vastaavat organisaatioiden kirjanpidosta laskettavissa olevia lukuja, on tämä tulos selkeä osoitus informaation ja IT:n roolista tärkeimpänä tuottavuuden ja talouskasvun lähteenä. Suuret erot liiketoimintajohdon ja IT-johdon näkemyksissä antavat toisaalta viitteen siitä, että kyse on todennäköisemmin enemmän mielikuvista kuin mittaamiseen perustuvista luvuista. Myöhemmin käsiteltävät tulokset IT:n liiketoimintavaikutusten mittaamisen vähäisyydestä tukevat tätä käsitystä.

Joka tapauksessa tulos kertoo vuoden aikana tapahtuneesta merkittävästä muutoksesta vastaajien käsityksissä. Etenkin liiketoimintajohto arvioi IT:n aikaisempaa merkittävämmäksi organisaatioiden liiketoiminnalle. Taloustaantumien vaikutukset todennäköisesti heijastuvat erityisesti liiketoimintajohdon IT:lle asettamissa korkeissa tuottavuusodotuksissa.

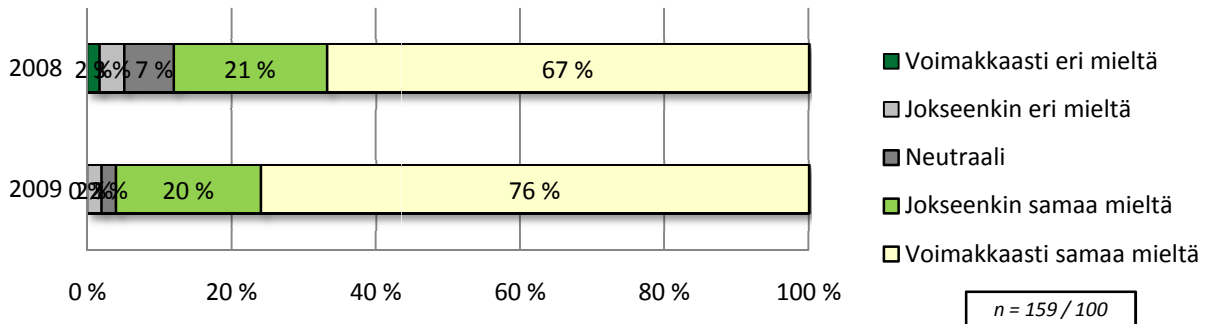
IT:n vaikutus liiketoimintaan 09 vs. 08



4. IT:n vaikutus yritysten kilpailukykyyn

IT-barometrin yksi keskeisimmistä tavoitteista on selvittää vastaajien käsityksiä informaatioteknologian vaikutuksesta yritysten liiketoimintaan ja kilpailukykyyn. Alla oleva diagrammi havainnollistaa vastaajien käsityksen IT:n roolista tulevaisuuden kilpailutekijänä.

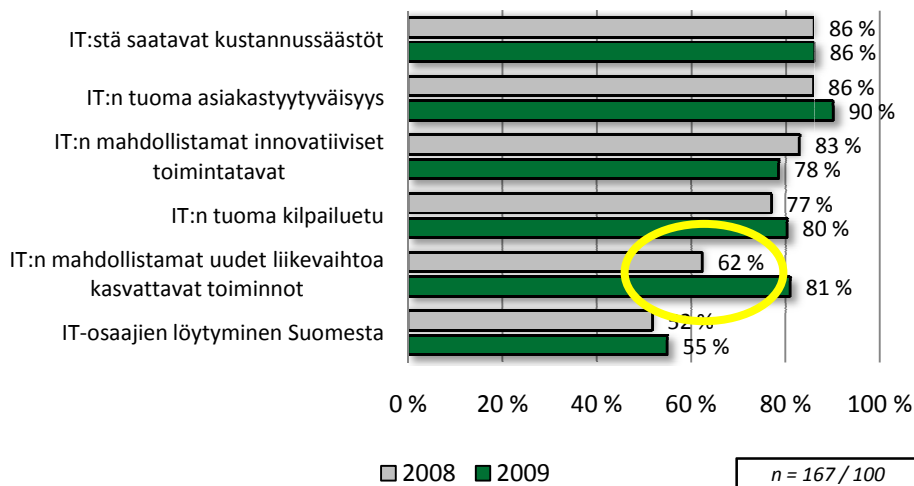
VÄITE: IT:n rooli kilpailutekijänä korostuu jatkossa



Vastaajien suhtautuminen väitteeseen, että IT:n merkitys kilpailutekijänä korostuu jatkossa entistä enemmän

Viime vuoteen verrattuna IT:n roolin kilpailutekijänä nähdään korostuvan entistä enemmän. Lähes kaikki vastaajat kokevat IT:n merkittävänä tulevaisuuden kilpailutekijänä. Ainostaan 4 prosenttia vastaajista on toista mieltä. Viime vuonna vastaava luku oli 11 prosenttia.

4.1. IT:n vaikutus yrityksen menestystekijöihin

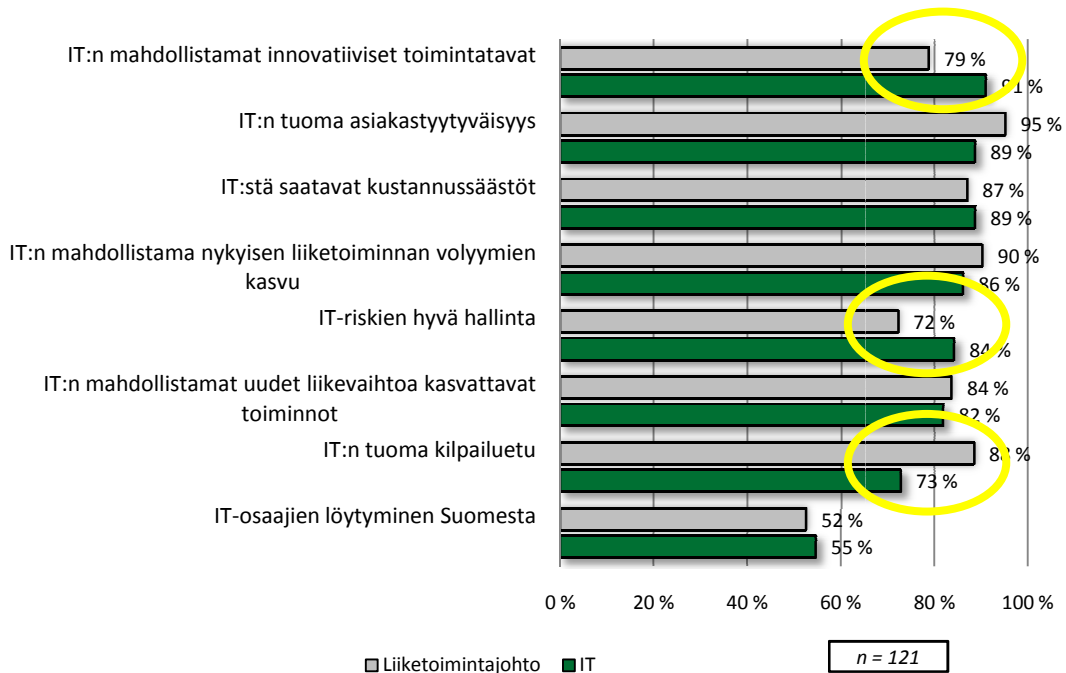


Eri tekijöiden tärkeys yrityksen menestykselle (osuus vastaajista, jotka pitävät ominaisuutta tärkeänä yrityksen menestykselle)

Tutkimuksessa selvitimme myös tekijät, joiden kautta IT vaikuttaa kilpailukykyyn. Tulokset osoittavat kautta linjan, että vastaajat näkevät IT:tä vaikuttavan monipuolisesti kilpailuetuun eri menestystekijöiden kautta. Edellisen vuoden tuloksiin verrattuna näkemykset IT:n vaikutuksesta kilpailukykyyn olivat entisestään monipuolistuneet. Merkittävin yksittäinen muutos oli selvästi vahvistunut näkemys siitä, että IT mahdollistaa uutta liikevaihtoa kasvattavia toimintoja. Tulos todennäköisesti osittain heijastaa laskusuhdannetta, joka lisää

esimerkiksi monikanavaisuuteen, sähköiseen asiointiin ja liiketoimintaan sekä informaatiota hyödyntäviin tuotteisiin ja palveluihin liittyviä odotuksia.

IT-johdon ja liiketoimintajohdon näkemyksissä oli joitakin eroja. Erojen perussävy on tullut esille raportissa jo aiemmin. Liiketoimintajohtajat korostavat enemmän kilpailuetua ja näkevät IT:n mahdollisuudet kilpailukyvyyn menestystekijöinä IT-johtajia suurempina. Merkittävimpiä poikkeuksia ovat innovatiivisten toimintatapojen mahdollistaminen ja IT-riskien hallinta, jotka korostuivat erityisesti IT-johtajien vastauksissa. Molemmat ryhmät näkivät taloustaantumana alkukuukausina IT-osaajien löytämisen olevan edelleen suhteellisen vaikeaa, mikä saattaa rajoittaa IT:n kilpailukykyvaikutusten hyödyntämistä.



IT- ja liiketoimintajohdon näkemuserot. Eri tekijöiden tärkeys yrityksen menestykselle (osuus vastaajista, jotka pitävät ominaisuutta tärkeänä yrityksen menestyksen kannalta)

4.2. Yritysten menestykseen vaikuttavat osaamisalueet – avoimet vastaukset

Liiketoiminta- ja IT-johtajia pyydettiin kuvaamaan myös omin sanoin, mitkä IT:n osaamisalueet he kokivat jatkossa tärkeiksi yrityksensä menestykselle. Seuraavat osaamisalueet nousivat esiin:

- Liiketoiminnan kehittäminen ja liiketoimintaprosessien tehostaminen IT:n avulla, etenkin IT:n kyky mukautua joustavasti liiketoiminnan tarpeisiin
- Järjestelmien integrointi (toiminnanohjaus, CRM, laskutus ja raportointi yms.)
- Arkkitehtuuri ja sen joustavuus
- IT:n taloudelliset hyödyt ja investointien tuoton mittaaminen
- IT-projektien hallinta
- IT-palveluiden hankinta, ostamisen osaaminen
- Ulkoistusten hallinta

IT:n merkitys liiketoiminnan kehittämiseksi ja liiketoimintaprosessien tehostamiselle korostui useissa vastauksissa. Konkreettisina esimerkkeinä prosessien tehostamisesta mainittiin muun muassa mallintamisen ja simuloinnin hyödyntäminen sekä tiedon elinkaaren hallinta. IT:n hyödyntäminen nähtiin myös keinona kehittää asiakkaalle tarjottavia palveluja, kuten verkkokaupankäyntiä.

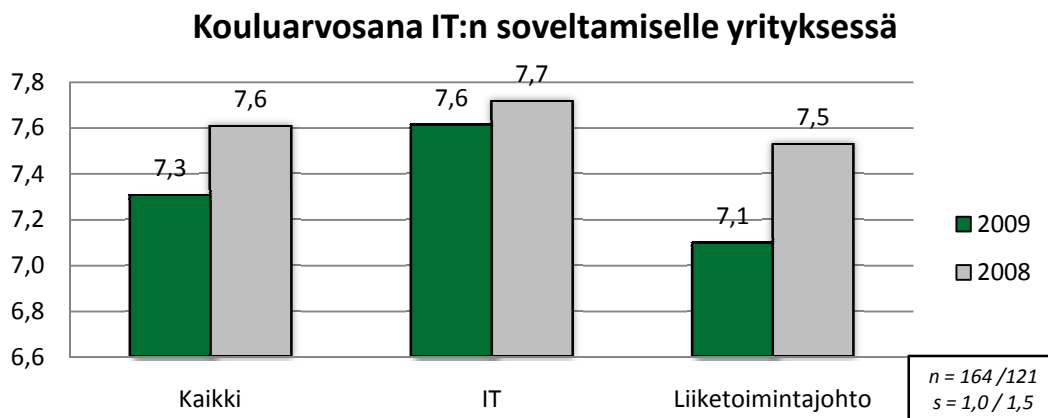
Useat vastaajat korostivat tärkeänä osaamisalueena liiketoimintajohdon ja tietohallinnon yhteistyötä. Sujuva yhteistyö on liiketoiminnan kehittämistoimenpiteiden onnistumisen edellytys. Esimerkiksi vaatimusmäärittelyt vaativat hyvin toimivaa vuoropuhelua tietohallinnon ja liiketoiminnan välille. IT-osaajilta toivotaan tekniikan hallitsemisen lisäksi myös parempaa liiketoimintaprosessien ymmärtämistä sekä kykyä vuoropuheluun liiketoimintajohdon kanssa.

Verkostoituminen asiakkaiden ja kumppaneiden kanssa sekä prosessien hallinta järjestelmäintegraation avulla nousivat vapaamuotoisissa vastauksissa esiin toisena merkittävänä osaamisalueena. Esimerkiksi sähköisen laskutuksen ja laskujen käsittelyn sekä muiden liiketoimintaprosessien automatisointia ja integrointia yrityksen järjestelmiin ja työprosesseihin pidettiin tärkeänä osaamisena. Niin ikään kokonaisarkkitehtuuriosaaminen ja arkkitehtuurisuunnittelu mainittiin tärkeiksi tulevaisuuden menestystekijöiksi. Kyvykyys luoda joustavia ja kestäviä IT-arkkitehtuurilinjauksia tukee liiketoiminnan innovaatioita ja kehittämistä.

IT-projektien hallinta ja tuloksekas läpivienti nousi esiin kolmantena tulevaisuudessa tärkeänä osaamisalueena. Monet vastaajat pitivät tärkeänä myös IT-palvelujen hankinnan osaamista, kuten kilpailuttamista ja kumppanivalintoja sekä ulkoistuskumppanuuden toimintamallin kehittämiskykyä. Uudemmissa osaamisalueista esille nostettiin muun muassa Agile-menetelmät ja lean-ajattelu, palvelukeskeinen arkkitehtuuri sekä SaaS.

5. Organisaatioiden kyky hyödyntää IT:tä ja IT-kyvykkyyksien tilanne

Vastaajia pyydettiin arvioimaan kouluarvosanalla IT:n soveltamista omassa yrityksessään. Arvosanojen keskiarvot putosivat edellisestä vuodesta. Liiketoimintajohdon antamien arvosanojen aleneminen selittää suurimman osan keskiarvon putoamisesta, kuten alla oleva pylväsdiagrammi osoittaa. Tulos on mahdollinen signaali liiketoimintajohdon IT:tä koskevien odotusten ja IT:n hyödyntämisen todellisen tilan eron kasvamisesta taloustaantumien alkukuukausien aikana, joskin aleneminen IT:n soveltamisen kouluarvosanassa on suhteellisen pieni.

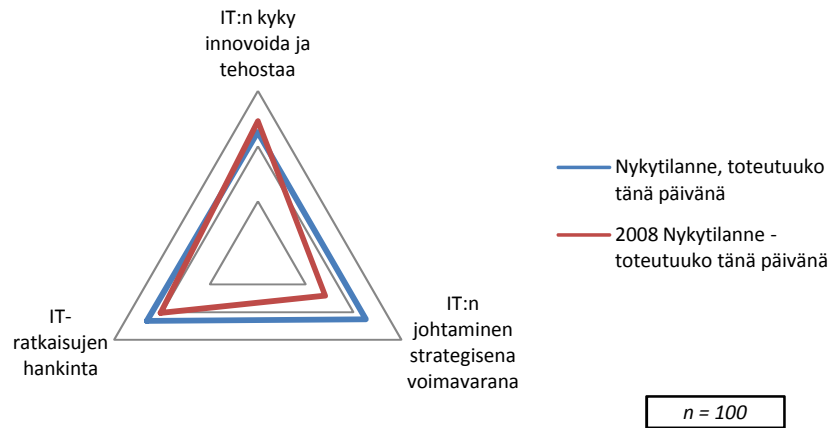


Tutkimuksessa selvitimme myös organisaatioiden IT-kyvykkyyksiä toiminnan innovoinnissa ja tehostamisessa, IT-ratkaisujen hankinnassa sekä kyvyssä johtaa IT:tä strategisena kokonaisuutena. Vastaajia pyydettiin arvioimaan kunkin kyvykkyyden tilanne organisaatiossaan vastaushetkellä, kyvykkyyden merkitys tulevaisuudessa sekä kyvykkyyden osaamistarve.

Esitämme tulokset timanttikaavion avulla. Timanttikaavion ulkokehällä ovat ”samaa mieltä” -vastaukset ja lähellä keskustaa ”eri mieltä” -vastaukset. Kuvio auttaa hahmottamaan kyvykkyyksien tilanteen, osaamistarpeet ja ongelmakohtat.

5.1. IT-kyvykkyydet

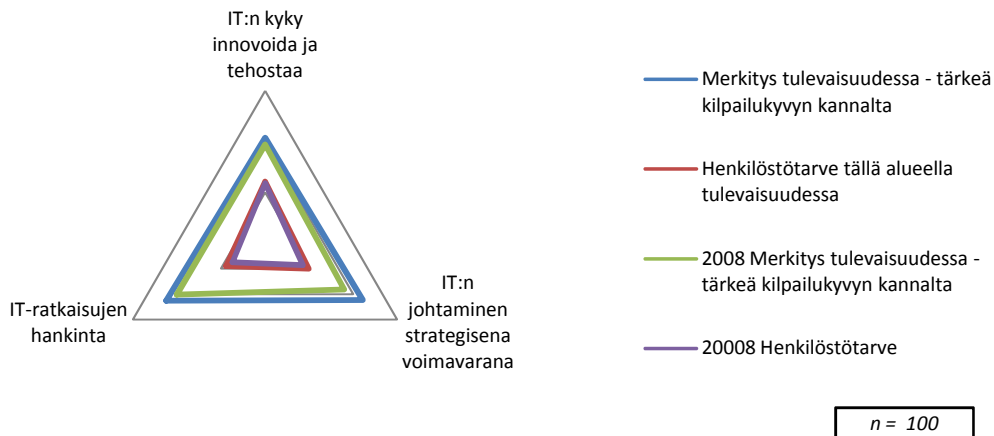
IT-kyvykkyydet nykyisin



Yritysten IT-kyvykkyydet tällä hetkellä

Vastaajien mukaan yritykset hallitsevat kaikki tutkitut kyvykkyyden kolme osa-alueetta keskimäärin vähintään tyydyttävästi. Vuoden 2008 barometrissa vastaajat kokivat puutteita IT:n johtamisessa strategisena kokonaisuutena, mutta tämä puute näyttää poistuneen.

IT-kyvykkyydet jatkossa



Yritysten IT-kyvykkyydet, merkitys menestykselle ja henkilöstötarve, 2008 ja 2009

Arviot kyvykkyyksien merkityksestä tulevaisuudessa sekä tulevasta henkilöstötarpeesta ovat hyvin samanlaisia tutkimusvuosina 2008 ja 2009. Kuten jo aikaisemmin on tullut ilmi, vastaajat pitivät IT-ratkaisujen hankintaa ja IT:n johtamista strategisena voimavarana edellistä vuotta tärkeämpänä.

5.2. IT:n kyky innovoida ja tuottaa lisäarvoa liiketoiminnalle

	Voimakkaasti eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Neutraali	Jokseenkin samaa mieltä	Voimakkaasti samaa mieltä
IT tuottaa lisäarvoa organisaatiollemme mahdollistamalla uusien innovaatioiden kehittämisen ja liiketoimintaprosessien tehostamisen.	8 %	7 %	4 %	39 %	42 %
On erittäin tärkeää organisaationi menestyksen kannalta, että osaamme jatkossa hyödyntää IT:tä tehokkaasti innovoinnissa ja liiketoimintaprosessien tehostamisessa.	0 %	2 %	2 %	19 %	76 %
Tarvitsemme jatkossa lisää henkilöstöä, jolla on osaamista nimenomaan IT:n hyödyntämisestä uusien innovaatioiden kehittämisessä ja liiketoimintaprosessien tehostamisessa.	1 %	9 %	17 %	30 %	44 %
Tuntemme hyvin IT:tä hyödyntävien innovaatioiden tuottaman lisäarvon organisaatiollemme ja vaikutuksen liiketoimintaprosesseihin luotettavien mittaustulosten perusteella.	15 %	22 %	11 %	32 %	20 %

Tutkimuksessa selvitimme vastaajien käsityksiä IT:n kyvystä innovoida ja tuottaa lisäarvoa liiketoiminnalle yllä näkyvien väittämien avulla. Lähes kaikki vastaajat näkivät, että IT:n hyödyntäminen innovoinnissa ja toiminnan tehostamisessa on yrityksen menestyksen kannalta erittäin tärkeää tai tärkeää. Lisäksi kolme neljästä vastaajasta arvioi yrityksensä tarvitsevan jatkossa lisää henkilöstöä, joka kykenee hyödyntämään IT:tä uusien innovaatioiden ja prosessien kehittämisessä. IT:n innovaatiovaikutusten mittaaminen on kuitenkin selvästi kehittymättömämpää. Noin puolet vastaajista arvioi yrityksensä tuntevan IT:n innovaatioiden ja prosessien tehostamisen lisäarvon ja liiketoimintavaikutukset luotettavien mittarien perusteella.

5.3. IT:n strateginen johtaminen

	Voimakkaasti eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Neutraali	Jokseenkin samaa mieltä	Voimakkaasti samaa mieltä
IT:tä johdetaan ja kehitetään organisaatioissamme strategisena voimavarana.	3 %	12 %	8 %	37 %	40 %
On erittäin tärkeää organisaationi menestyksen kannalta, että IT:tä johdetaan ja kehitetään jatkossa strategisena voimavarana.	0 %	0 %	2 %	11 %	86 %
Tarvitsemme jatkossa lisää henkilöstöä, jolla on osaamista nimenomaan IT:n strategisesta johtamisesta.	4 %	9 %	20 %	28 %	39 %
Yhdistämme IT-strategian tavoitteet liiketoimintastrategian tavoitteisiin ja pystymme arvioimaan IT:n vaikutukset liiketoimintaamme luotettavien mittaustulosten perusteella.	15 %	17 %	14 %	34 %	20 %

Tutkimuksessa selvitimme vastaajien käsityksiä IT:n strategisesta johtamisesta yllä näkyvien väittämien avulla. Vastaajat arvioivat lähes poikkeuksetta, että IT:n kehittäminen strategisena voimavarana on tärkeää yrityksen menestykselle. Vastausten perusteella tilanne on varsin hyvä tällä hetkellä, sillä kaksi kolmannesta vastaajista kokee yrityksensä kehittävän IT:tä strategisena voimavarana. Mittaaminen osoittautuu jälleen selvästi kehittymättömämmäksi. Noin puolet vastaajista arvioi yrityksensä kykenevän mittaavan luotettavasti IT:n vaikutuksia liiketoimintaan.

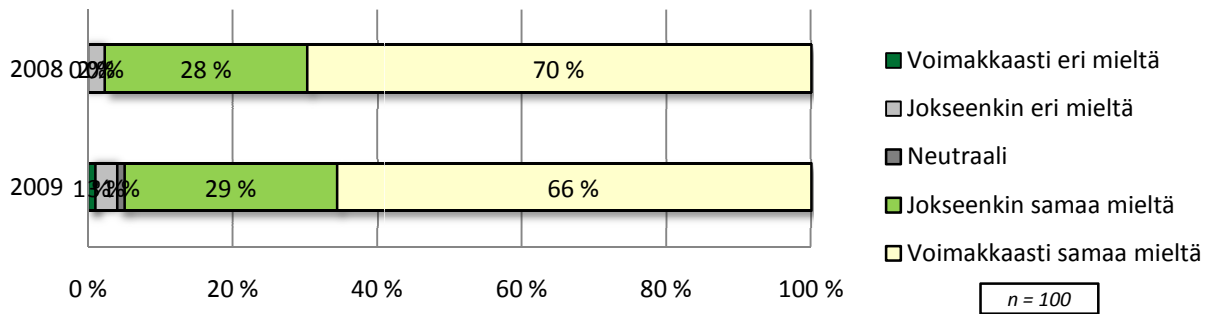
5.4. IT-ratkaisujen valinta

	Voimakkaasti eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Neutraali	Jokseenkin samaa mieltä	Voimakkaasti samaa mieltä
Organisaatioissamme ratkaisujen valintaprosessi toimii sujuvasti ja IT-hankinnoissa voidaan ottaa liiketoiminnan tarpeet huomioon	3 %	9 %	9 %	38 %	42 %
On erittäin tärkeää organisaationi menestyksen kannalta, että jatkossa ratkaisujen valintaprosessi toimii sujuvasti ja IT-hankinnoissa voidaan ottaa liiketoiminnan tarpeet huomioon	0 %	0 %	5 %	11 %	84 %
Tarvitsemme jatkossa lisää henkilöstöä, jolla on osaamista nimenomaan IT-ratkaisujen hankinnasta ja jotka osaavat hankinnoissa ottaa liiketoiminnan tarpeet huomioon	4 %	9 %	26 %	30 %	31 %
Asetamme IT-hankinnoille mitattavissa olevat tavoitteet, joissa voidaan ottaa huomioon liiketoiminnan tarpeet	3 %	15 %	16 %	32 %	34 %
IT-hankintojen jälkeen seuraamme niille asettamiemme tavoitteiden saavuttamista luotettavien mittaustulosten perusteella	14 %	20 %	13 %	33 %	19 %

Tutkimuksessa selvitimme vastaajien käsityksiä IT-ratkaisujen valinnasta yllä näkyvien väittämien avulla. IT-ratkaisujen valintaa koskevat tutkimustulokset kertovat samaa kuin aiemmin raportoidut tulokset. Lähes kaikki vastaajat pitivät IT-ratkaisujen sujuvaa hankintaa tärkeänä liiketoiminnan menestykselle. Vastaajista 80 prosenttia koki, että IT-ratkaisujen hankinta toimii sujuvasti, ja että hankinnassa otetaan huomioon liiketoiminnan tarpeet. IT-hankintojen mittaamisessa paljastui puutteita: Kaksi kolmannesta vastaajista kertoo yrityksensä asettavan mitattavat tavoitteet IT-hankinnoille, mutta vain puolet yrityksistä seuraa näiden tavoitteiden toteutumista luotettavien mittaustulosten perusteella.

5.5. Palveleeko IT strategisten tavoitteiden saavuttamisessa?

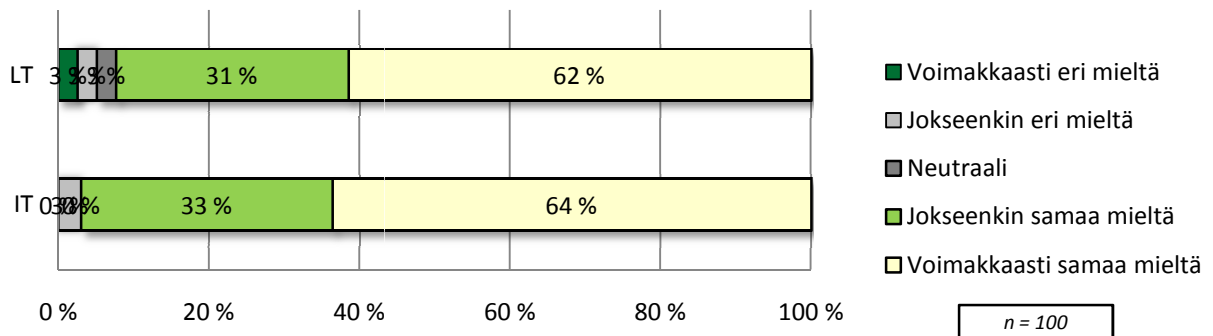
VÄITE: IT palvelee organisaatiotamme liiketoiminnan kumppanina strategisten tavoitteiden saavuttamisessa



Vastaajien suhtautuminen väitteeseen, muutos 2008 / 2009

Suomalaisyhteisöissä työskentelevät johtajat näkevät IT:n roolin strategisten tavoitteiden saavuttamisessa erittäin merkittävänä. Vastaajat näkevät lähes poikkeuksetta, että IT tukee yrityksen strategisten tavoitteiden saavuttamista liiketoiminnan kumppanina. Vastausten perusteella näkemys on hieman vahvistunut viime vuodesta. Merkille pantavaa on myös se, että liiketoiminta- ja IT-johtajien arviot vastaavat toisiaan.

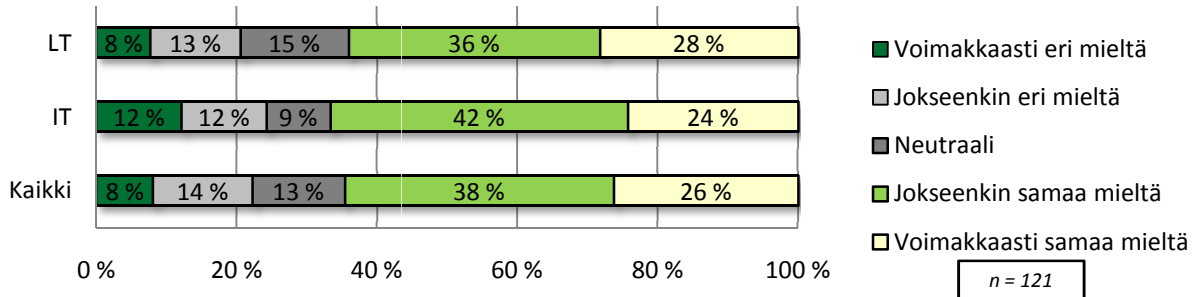
VÄITE: IT palvelee organisaatiotamme liiketoiminnan kumppanina strategisten tavoitteiden saavuttamisessa



Vastaajien suhtautuminen väitteeseen, IT- ja liiketoimintajohdon näkemyserot

5.6. IT:n mittaaminen

VÄITE: Tunnemme hyvin IT:n vaikutukset liiketoimintaamme luotettavien mittaustulosten perusteella

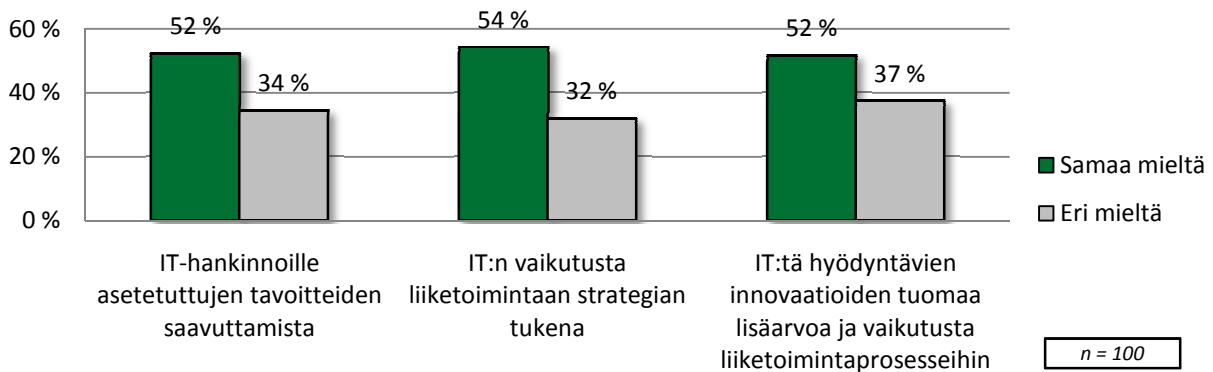


Tämän osion loppuun sijoitimme joukon IT:n liiketoimintavaikutuksia selvittäviä kontrolliväittämiä, jotka näkyvät yllä. Kysyttäessä IT:n liiketoimintavaikutusten luotettavaa mittaamista erilaisissa asiayhteyksissä tyypilliset edellä raportoidut tulokset olivat, että vain noin 50 prosentin käsityksen mukaan heidän organisaatiossaan mitataan IT:n vaikutuksia liiketoimintaan luotettavasti tai melko luotettavasti.

Kysyttäessä mittaamista näistä yhteyksistä irrallisena tulokset muuttuivat jonkin verran: hieman reilu 60 prosenttia vastaajista arvioi organisaationsa mittaavan IT:n liiketoimintavaikutuksia vähintään melko luotettavasti.

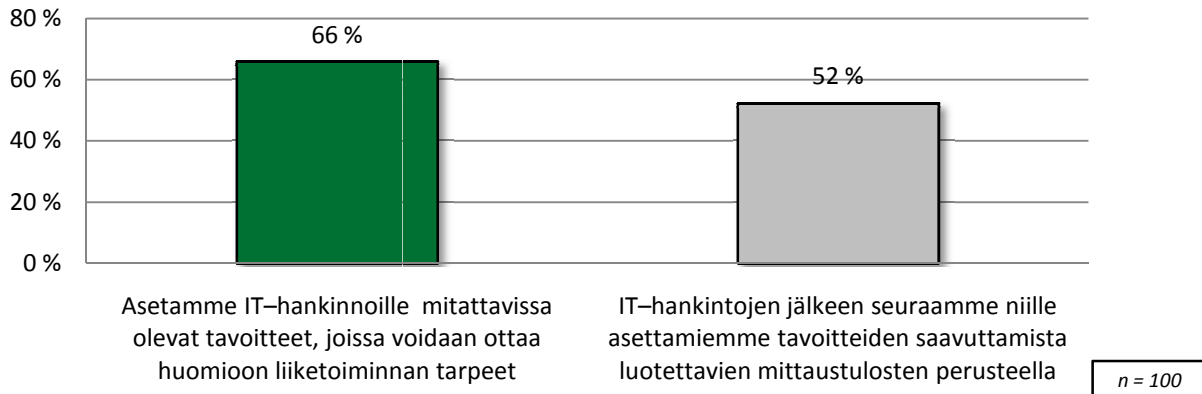
Tutkimuksen vastausten perusteella ei ole mahdollista vastata kysymykseen, tarkoittaako liiketoimintavaikutusten luotettava mittaaminen IT:n vaikutuksen mittaamista liiketoiminnan kasvuun, kustannussäästöihin ja kannattavuuteen. Kysyimme tätä tutkimuksemme alussa ja vastaavasti raportoimme tulokset kohdassa 3.2. Arvioimme on, etteivät IT:n liiketoiminnallisen merkityksen ymmärrys ja IT:n liiketoimintavaikutusten luotettava mittaaminen vastaa toisiaan. Näkemykset IT:n hyödyistä liiketoiminnalle ovat siten yleensä enemmän uskomuksia kuin mittauksiin perustuvia tuloksia.

VÄITE: Pystymme luotettavien mittaustulosten perusteella seuraamaan...



IT:n eri vaikutusten mittaamista tutkittaessa havaitaan, että vain puolet yrityksistä kykenee seuraamaan luotettavien mittaustulosten perusteella IT-hankinnoille asetettuja tavoitteita, IT:n vaikutusta liiketoimintaan strategina tukena tai IT:tä hyödyntävien innovaatioiden tuomaa lisäarvoa tai vaikutusta liiketoimintaprosesseihin. Esimerkiksi IT-hankintojen kohdalla kaksi kolmännestä yrityksistä asettaa mitattavat tavoitteet hankinnoille, mutta vain puolet seuraa näiden tavoitteiden toteutumista.

IT-hankintojen tavoitteet

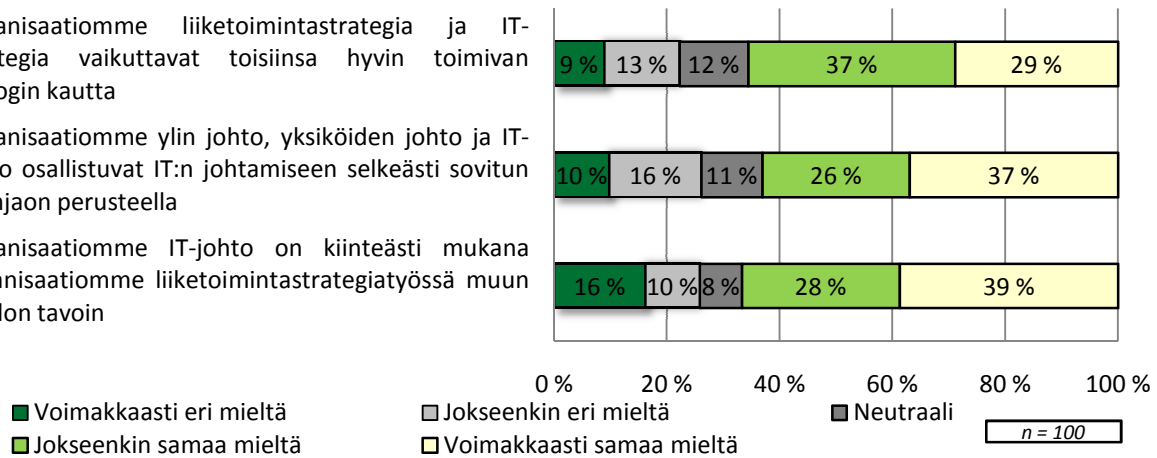


5.7. Yhteistyö liiketoiminnan ja IT:n välillä

Organisaatiomme liiketoimintastrategia ja IT-strategia vaikuttavat toisiinsa hyvin toimivan dialogin kautta

Organisaatiomme ylin johto, yksiköiden johto ja IT-johto osallistuvat IT:n johtamiseen selkeästi sovitun työnjaon perusteella

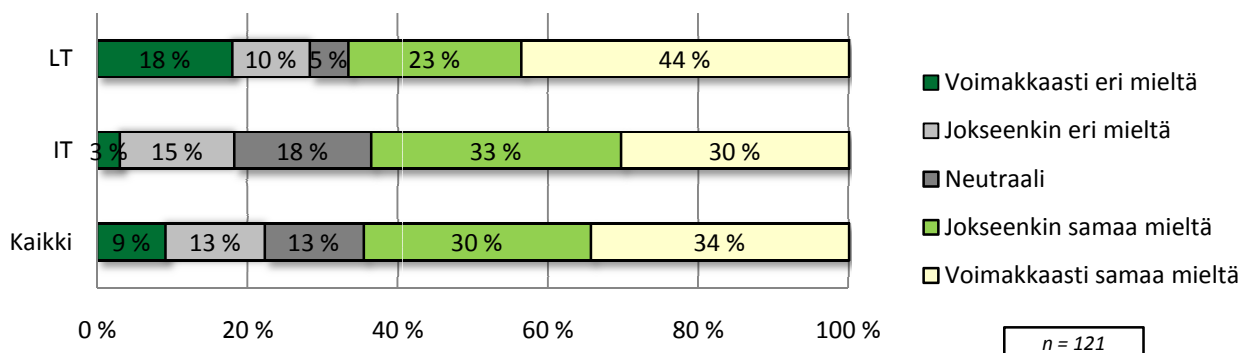
Organisaatiomme IT-johto on kiinteästi mukana organisaatiomme liiketoimintastrategiatyössä muun johdon tavoin



Yhteistyö IT:n ja liiketoiminnan välillä, vastaajien suhtautuminen väitteeseen

Tutkimuksessa selvitimme vastaajien käsityksiä liiketoiminnan ja IT:n välisestä yhteistyöstä yllä näkyvien väittämien avulla. Vastausten mukaan noin kolmasosassa yrityksiä liiketoimintastrategia ja IT-strategia vaikuttavat toisiinsa hyvin toimivan dialogin kautta, ylin johto, liiketoimintojen johto ja IT-johto ovat sopineet selkeästi IT:n johtamisen vastuujaosta ja IT-johto on kiinteästi mukana liiketoimintastrategiatyössä. Vastaavasti toisessa kolmanneksessa yhteistyö toimii jokseenkin hyvin ja viimeisessä kolmanneksessa heikohkosti. Vaikka tulos antaa varsin myönteisen kuvan liiketoiminnan ja IT:n yhteistyöstä suomalaisissa yrityksissä, eivät yhteistyötä koskevat myönteiset näkemykset yllä aivan samalla tasolla, kuin aiemmin raportoidut tulokset IT:n strategisesta merkityksestä liiketoiminnalle. Näistä vastauksista lähes 100 prosenttia oli myönteisiä.

VÄITE: Organisaatiossamme IT infrastruktuuri, sovellukset, informaatio ja keskeiset prosessit muodostavat hyvin yhteentoimivan kokonaisuuden

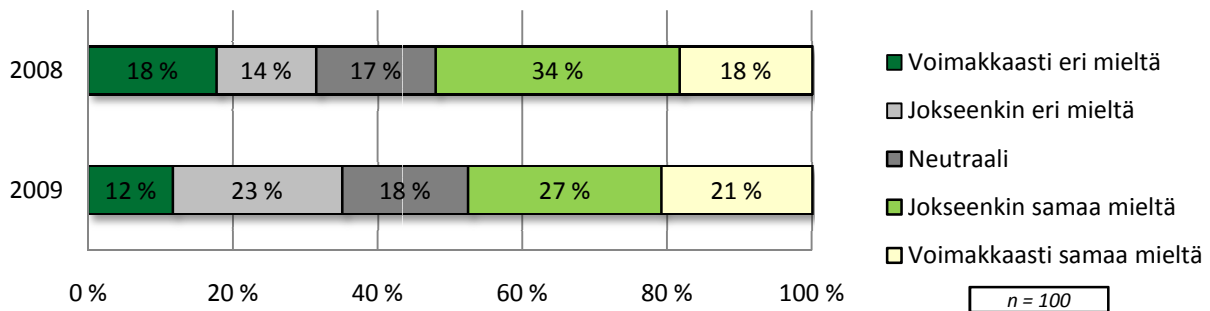


Yhteistyö IT:n ja liiketoiminnan välillä, yritysten suhtautuminen väitteeseen

Selvitimme vastaajien käsityksiä liiketoiminnan ja IT:n välisen yhteistyön tuloksista yllä olevan näkyvän arkkitehtuuria ja sen osien yhteentoimivuutta koskevien väittämien avulla. Tulos on yhdenmukainen ja jonkin verran myönteisempi, kuin liiketoiminnan ja IT:n yhteistyöstä kertova tulos. Liiketoimintajohtajat näkevät arkkitehtuurin yhteentoimivuuden parempana, kuin IT-johtajat.

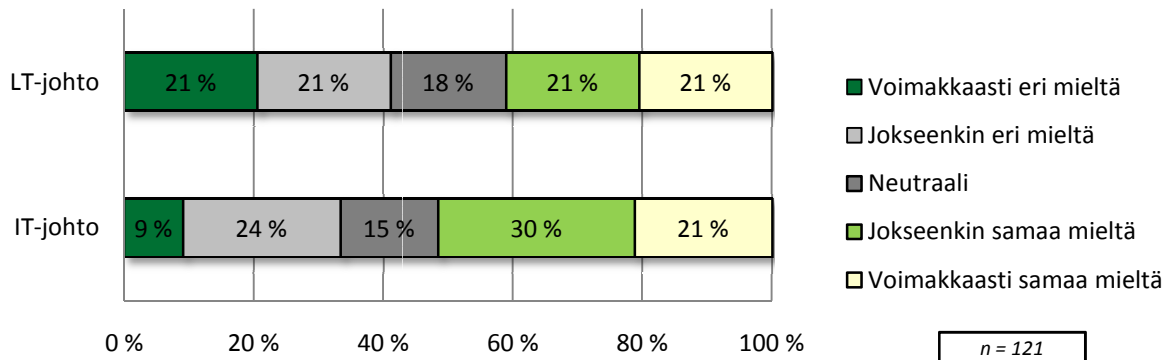
5.8. IT-osaajien löytäminen Suomesta

VÄITE: IT-osaajien löytäminen Suomesta organisaatiomme tarpeisiin on vaikeaa



Taloustaantumien alkuvaiheessa osaamistarpeita vastaavien IT-osaajien löytäminen koettiin edelleen melko ongelmalliseksi. Vaikka IT koetaan yleisesti organisaatioiden menestykseen ratkaisevasti vaikuttavaksi tekijäksi, rajoittaa osaajien puute todennäköisesti yrityksen menestymismahdollisuuksia. Peräti 48 prosenttia vastaajista on sitä mieltä, että IT-osaajien löytäminen Suomesta on vaikeaa. Vuodesta 2008 tilanne on kuitenkin hieman parantunut. IT-johto kokee osaajien löytämisen liiketoimintajohtoa vaikeammaksi.

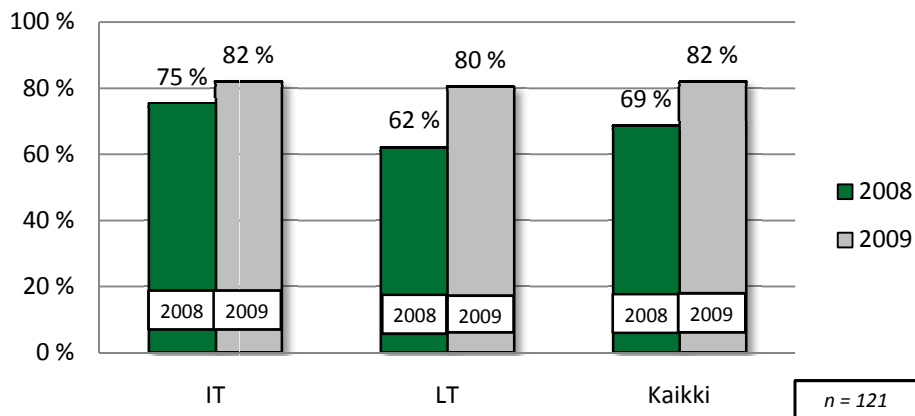
VÄITE: IT-osaajien löytäminen Suomesta organisaatiomme tarpeisiin on vaikeaa



6. IT-projektien onnistuminen

Selvitimme, onnistuvatko IT-projektit suomalaisyrityksissä ja eroavatko liiketoiminta- ja IT-johdon näkemykset projektien onnistumisesta toisistaan. Vastaajia pyydettiin arvioimaan, saavuttaako heidän organisaationsa IT-projektien suunnitellut tulokset ja pysyvätkö projektit aikatauluissa ja budjeteissa. Vuoden 2008 barometritutkimuksessa paljastui, että yritysjohto koki IT-projektien ajautuvan usein ongelmiin. Vuoden 2009 barometrin vastausten perusteella tilanne on parantunut selvästi.

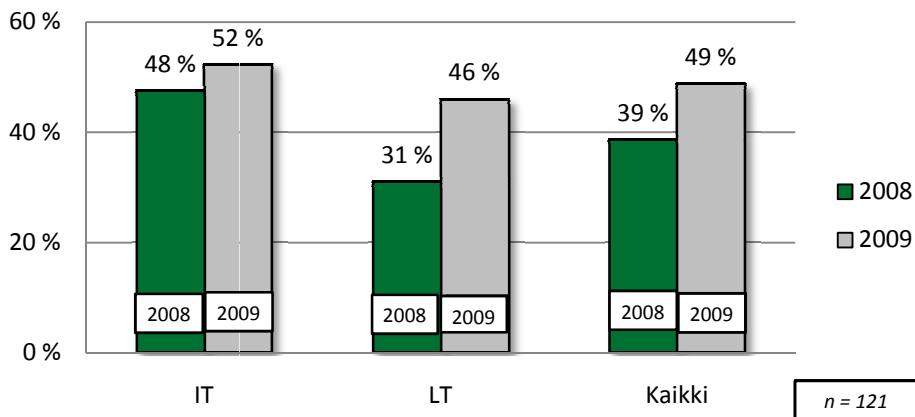
VÄITE: IT-projektien lopputulos vastaa yleensä suunniteltua



Vastaajien näkemys siitä, vastaavatko IT-projektien tulokset sovittuja.

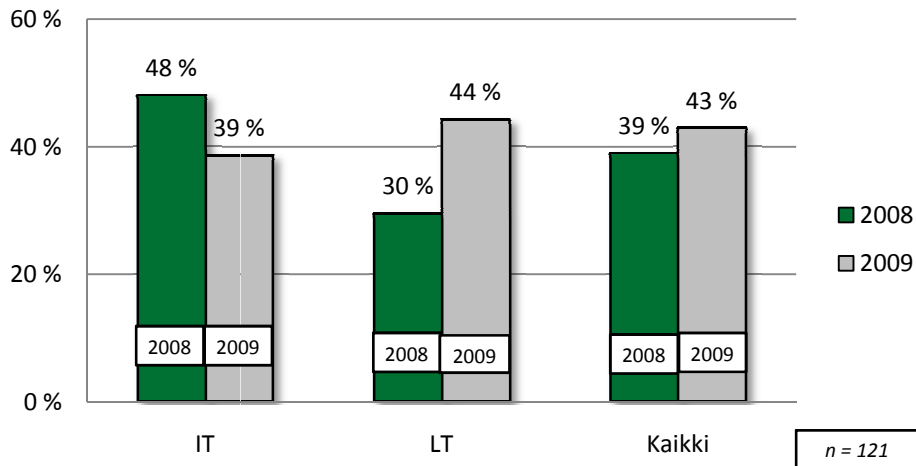
Oheisten pylväsdigrammien havainnollistamat tulokset osoittivat selkeästi, että liiketoimintajohdon ja IT-johdon näkemyksissä IT-projektien onnistumisesta on edelleen eroja, vaikka erot ovat tasoittuneet viime vuoden tuloksiin verrattuina. Vastaajien näkemykset IT projektien onnistumisesta ovat myös kautta linjan muuttuneet positiivisemmiksi. Liiketoimintajohto suhtautuu osin jopa IT-johtoa positiivisemmin IT-projektien onnistumiseen. Edelleen kuitenkin alle puolet vastaajista näkee, että IT-projektit pysyvät sovituissa budjeteissa.

VÄITE: IT-projektit pysyvät sovituissa budjeteissa



Vastaajien näkemys siitä, pysyvätkö IT-projektit budjetissaan.

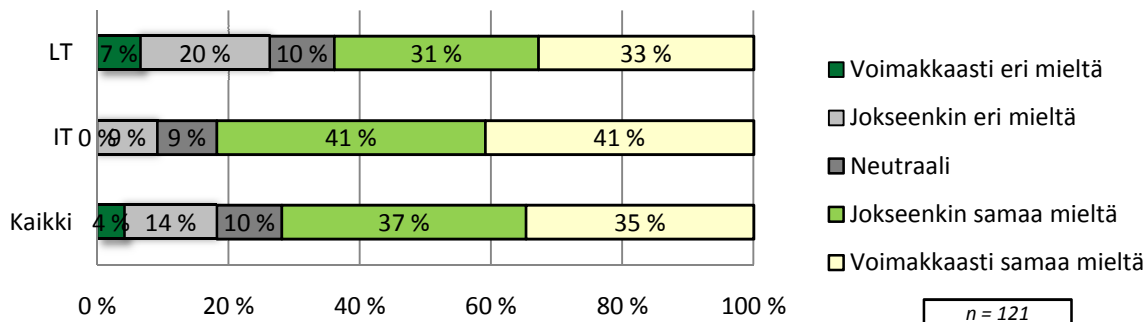
VÄITE: IT-projektit pysyvät aikataulussa



Vastaajien näkemys siitä, pysyvätkö IT-projektit aikataulussa.

Projektien aikataulun pitävyyden osalta tilanne on vastaava. Alle puolet vastaajista kokee IT-projektien pysyvän aikataulussa. Mielenkiintoinen havainto on se, että IT-johdon usko projektien aikataulujen pitämiseen on laskenut selvästi edellisestä vuodesta. Tällä tuloksella saattaa olla yhteys taloustaantumaa. Taantumassa tai siihen varauduttaessa IT-projekteille saatetaan asettaa aikaisempaa tiukempia aikatauluja.

VÄITE: IT-projektit saavuttavat niille asetetut liiketoimintatavoitteet



Tulosten mukaan IT-johdo pääsääntöisesti katsoo IT-projektien saavuttavan niille asetetut liiketoimintatavoitteet. Liiketoimintajohto suhtautuu selvästi epäilevämmiin. Vastaajien mukaan kuitenkin noin 70 prosenttia organisaatioista saavuttaa IT-projektien liiketoimintatavoitteet hyvin tai jokseenkin hyvin.

On hyvä huomioida, että aiemmin raportoitujen tulosten mukaan 2/3 yrityksistä asettaa tavoitteet IT-hankinnoille ja vain puolet yrityksistä mittaa jälkikäteen tavoitteiden saavuttamista luotettavien mittareiden avulla. Erittäin myönteiset näkemykset IT-projektien onnistumisesta heijastanevat siten todennäköisesti enemmän uskomuksia, kuin luotettavasti mitattuja tuloksia.

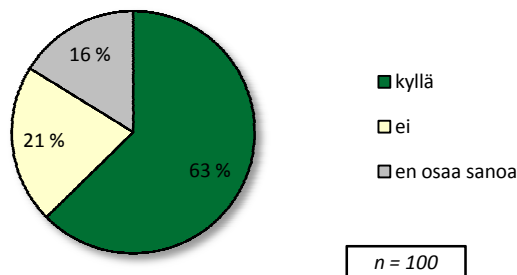
7. Vertaismedian ja verkon hyödyntäminen

Verkkoliiketoiminta on noussut lähes kaikilla teollisuudenaloilla tärkeäksi osaksi liiketoimintaa. Verkon hyödyntäminen helpottaa logistiikkavirtojen hallintaa, tuo asiakkaat lähelle yritystä ja mahdollistaa monimutkaisten arvoketjujen hallinnan. Lähes kaikki organisaatiot hyödyntävät nykyään verkkoliiketoimintaa tavalla tai toisella.

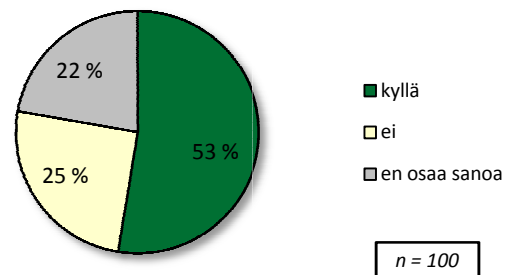
Web 2.0 teknologiat eli vertaismediat ovat saaneet viime aikoina suurta huomiota myös uutisotsikoissa. Vertaismedioiden myötä verkko muuttuu entistä keskustelelevammaksi, ja sisällöntuotannon ajatellaan (osittain) siirtyvän käyttäjille. IT-barometrissa selvitimme, miten suomalaisyritykset ovat varautuneet tähän muutokseen ja miten ne hyödyntävät vertaismediaa ja verkkoa.

7.1. Verkkoliiketoiminnan lisääminen

Tavoite lisätä verkkoliiketoiminnan osuutta merkittävästi



Onko organisaatiolla verkkoliiketoiminta-strategia?



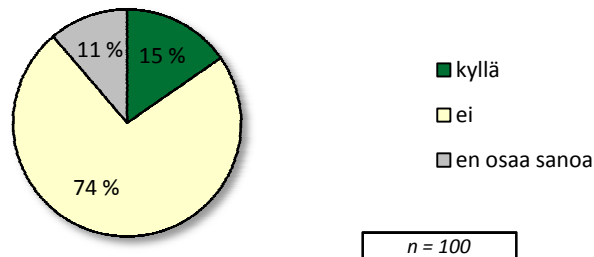
Yritysten jakauma, joiden tavoitteena lisätä verkkoliiketoiminnan osuutta ja yritysten osuus, joilla oma verkkoliiketoimintastrategia

Pyysimme vastaajia arvioimaan verkon merkitystä liiketoiminnan kanavana. Lähes kaksi kolmasosaa vastaajista arvioi, että heidän yrityksensä tavoitteena on lisätä verkkoliiketoiminnan osuutta merkittävästi. Tulos kuvastaa odotuksia verkon kasvavasta merkityksestä liiketoiminnassa. Vain viidennes vastaajista arvioi, ettei heidän yrityksensä tavoittele verkkoliiketoiminnan osuuden merkittävää kasvua. Asian uutuutta kuvaa toisaalta se, ettei noin kuudennes vastaajista osannut vastata tähän kysymykseen.

Vastausten perusteella yritykset ovat varautuneet muutokseen kohtuullisesti. Vastaajien mukaan yli puolella suomalaisyrityksistä on verkkoliiketoimintastrategia. Tätä tulosta on kuitenkin syytä tulkita varoen, koska osa vastaajista on saattanut kuvitella kysymyksen tarkoittaneen erillistä verkkoliiketoimintastrategiaa, vaikka sekä erillinen strategia että jonkin muun strategian osastrategia täyttävät kysymyksen tarkoituksen. Näin ollen verkkoliiketoimintastrategian tehneiden yritysten osuus saattaa olla barometrin tulosta suurempi.

7.2. Vertaismedia

Onko organisaatiollanne strategia vertaismedian hyödyntämiseksi?



Yritysten, joilla on strategia vertaismedian hyödyntämiseksi, osuus kaikista yrityksistä vastaajien mukaan

Tulos muuttui, kun selvitimme, onko yrityksillä strategia vertaismedian hyödyntämiseksi. Vastausten mukaan vain kuudesosalla suomalaisyrityksistä on vertaismediastrategia. Lukua voidaan tästä huolimatta pitää suhteellisen korkeana, koska teknologian ja teknologian käytön muutos on ollut erittäin nopeaa. Osassa suomalaisyrityksistä on kuitenkin pohdittu vertaismedian merkitystä liiketoiminnalle strategisena kysymyksenä ja arvioimme osuuden kasvavan jatkossa merkittävästi. Myös tätä tulosta on syytä tulkita varoen, koska osa vastaajista on saattanut kuvitella kysymyksen tarkoittaneen erillistä vertaismediastrategiaa, vaikka sekä erillinen strategia tai jonkin muun strategian osastrategia täyttävät kysymyksen tarkoituksen.

Vertaismedia eroaa perinteisestä verkkoteknologiasta merkittävästi. Vertaismedian hyödyntäminen vaatii organisaatiolta usein uusia käyttäytymis- ja toimintamalleja. Vastausten perusteella suomalaisyrityksistä tähän mennessä reilu neljännes on laatinut ohjeet tai pelisäännöt vertaismedian käytölle. Pidämme osuutta pienenä, ja arvioimme mukaan yritykset joutuvat laatimaan pelisäännöt lähivuosina.

Mikäli yritykset haluavat kasvattaa merkittävästi verkkoliiketoimintaansa, niiden on välttämätöntä huomioida myös vertaismedioiden kasvu. Verkkoliiketoiminnan synnyttäminen vertaismedian kautta on mahdollista vain, jos yritys tuntee vertaismedioihin liittyvät toimintamallit.

Onko organisaatiollenne laadittu ohjeistus tai pelisäännöt vertaismedian käytölle?

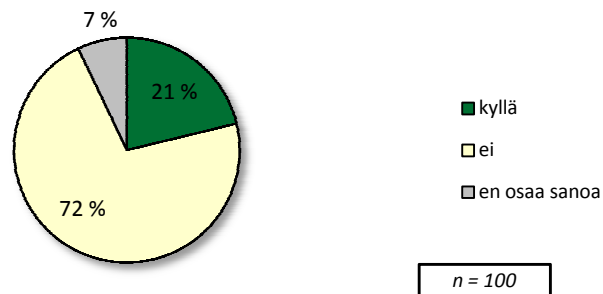


Yritysten, joilla on strategia vertaismedian hyödyntämiseksi, osuus kaikista yrityksistä vastaajien käsitysten mukaan

7.3. Verkon käytön rajoittaminen

IT-barometrissa selvitimme myös onko verkon käyttöä rajoitettu suomalaisyrityksissä. Vastausten perusteella nykyisin viidesosa yrityksiä rajoittaa verkon käyttöä.

Rajoitetaanko Internetin käyttöä organisaatiossanne työaikana?

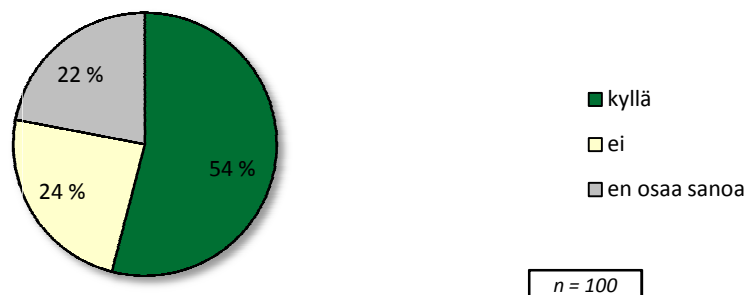


Internetin käytön rajoittaminen työaikana

8. IT-riskien hallinta ja IT governance

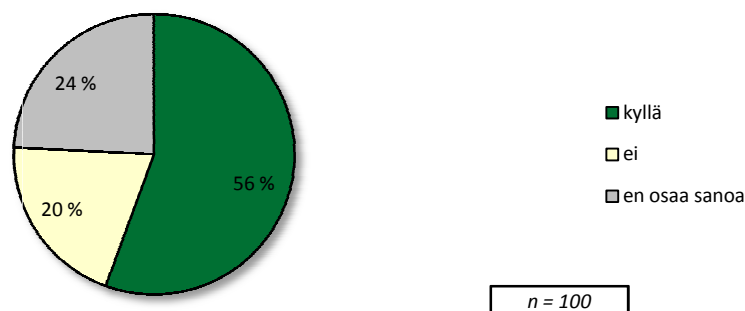
Organisaatioiden liiketoiminta riippuu entistä useammin tietoliikenneyhteyksien, paikallisverkon, tietovarastojen, tietojärjestelmien katkeamattomasta toiminnasta, eli IT-palveluiden sujuvasta ja sovitun palvelutason mukaisesta tuotannosta. IT:n tärkeä asema organisaatioissa korostaa IT-riskien ja -palveluiden jatkuvuuden hallinnan merkitystä. Riskien hallinta tarkoittaa riskien tunnistamista, niiden todennäköisyyden ja liiketoimintavaikutuksen arviointia sekä korjaaviin toimenpiteiden suunnittelua valikoiduille riskeille. IT-riskien hallinnan merkityksen kasvun vuoksi IT-barometriin sisällytettiin tänä vuonna IT-riskien hallinta ja IT governance. Aiheet ovat olleet näkyvästi esillä IT:tä koskevassa keskustelussa. Suomalaisyriyten riskienhallintavalmiuksista on esitetty vaihtelevia näkemyksiä.

Onko keskeisille IT-riskeille määritetty raja-arvot tai tavoitteet?



IT-riskien hallinnassa keskeistä on määritellä tunnistetuille riskeille raja-arvot tai muut tavoitteet, joista poikkeaminen johtaa toimenpiteisiin. Vastausten mukaan vain puolessa suomalaisyrityksistä on tehty näin. Osuus on huolestuttavan alhainen, koska IT:llä on lähes poikkeuksetta liiketoimintakriittinen rooli esimerkiksi tuotannonohjauksessa, logistiikassa, taloushallinnossa ja toimistotyössä. Vastausten perusteella noin puolessa suomalaisista yrityksistä henkilöstö tuntee IT-riskienhallinnan tavoitteet ja noudattaa niitä. Myös tämä osuus on alhainen.

Tunteeko henkilöstö IT-riskienhallinnan tavoitteet ja noudattaa niitä?

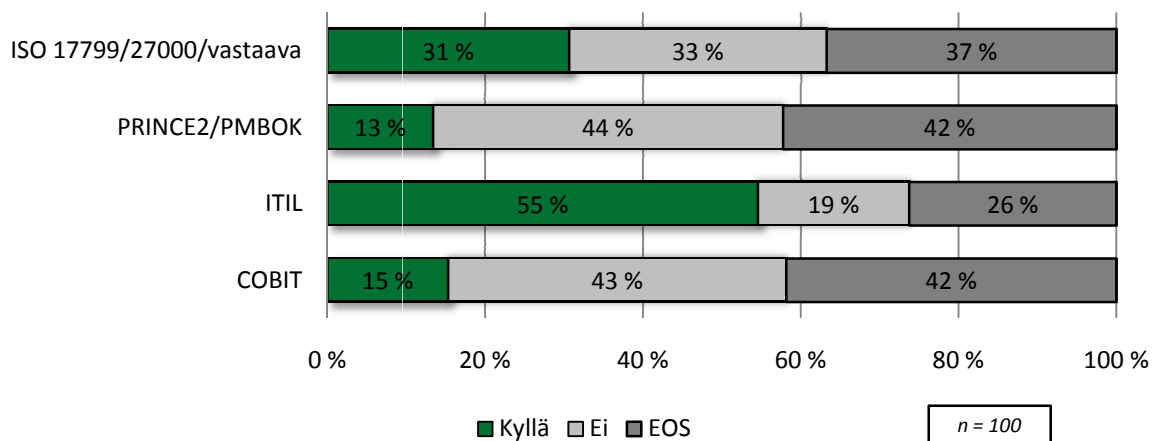


8.1. IT governance

IT governance eli hyvä tietohallintatapa tarkoittaa ylimmän johdon, liiketoimintajohdon ja IT-johdon sopimaa IT:n johtamista koskevaa työnjakoa, sekä sellaisten IT:tä koskevien toimintatapojen toteuttamista, joilla varmistetaan, että IT tuottaa mitattavissa olevaa arvoa liiketoiminnalle. Huomattava osa IT-barometrin kysymyksistä liittyy näihin näkökohtiin.

IT-palvelujen kehittämisen ja tuottamisen ja niiden riskien hallitsemisen avuksi on kehitetty useita parhaita käytäntöjä kokoavia menetelmiä. Selvitimme IT-barometritutkimuksella kuinka laajasti nämä (operatiivisen tason) IT governance -menetelmät ovat käytössä.

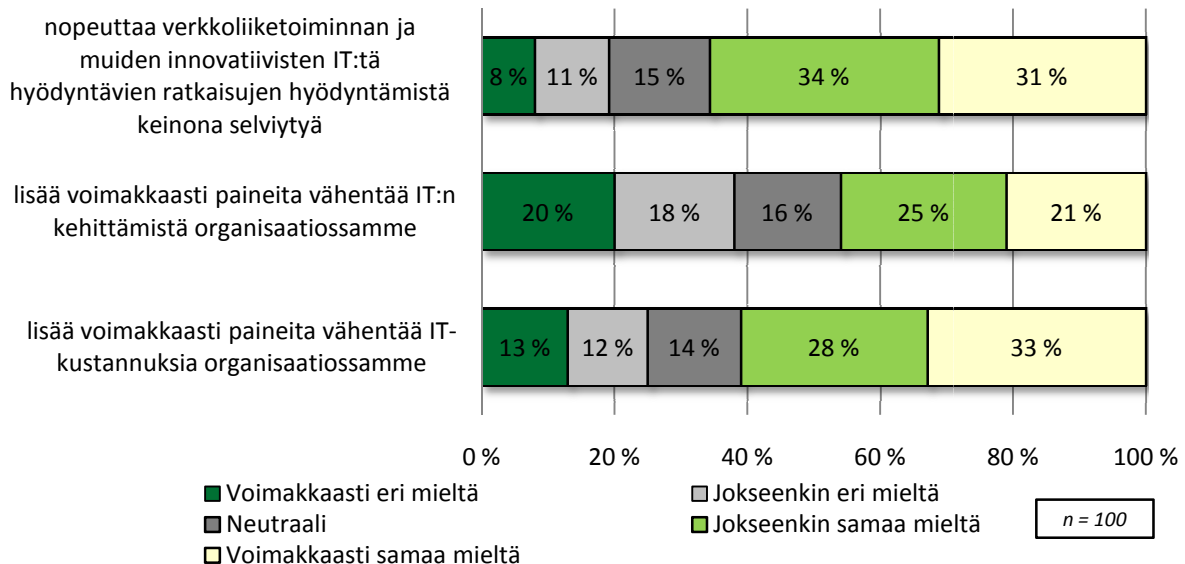
Käytetäänkö organisaatiossanne alla lueteltuja IT governance -menetelmiä?



Vastausten perusteella selvästi eniten käytetään ITIL IT-palvelujen hallintamenetelmää. Vastausten perusteella yli puolessa yrityksistä käytetään ITILiä tavalla tai toisella. ISO 17799 / 27000 tai vastaavia IT-riskienhallinnan standardeja käyttää kolmannes vastaajien yrityksistä. Kaiken kaikkiaan IT governance -menetelmien käyttö on vielä melko vähäistä, kuten myös ”ei osaa sanoa” -vastausten suuri osuus kertoo.

9. Talouden hidastumisen vaikutukset

Toteutuessaan talouden hidastuminen...



Talouden hidastumisen vaikutukset yrityksen IT:hen

Talouden taantuminen, laman uhka ja laman pituus ovat hallinneet otsikoita viimeisen vuoden ajan. IT-barometrillä halusimme selvittää, miten taantuma vaikuttaa informaatioteknologian hyödyntämiseen. Kuten aiemmin todettiin, tutkimus toteutettiin taloustaantumien alkuvaiheessa eli vuoden 2008 lopussa.

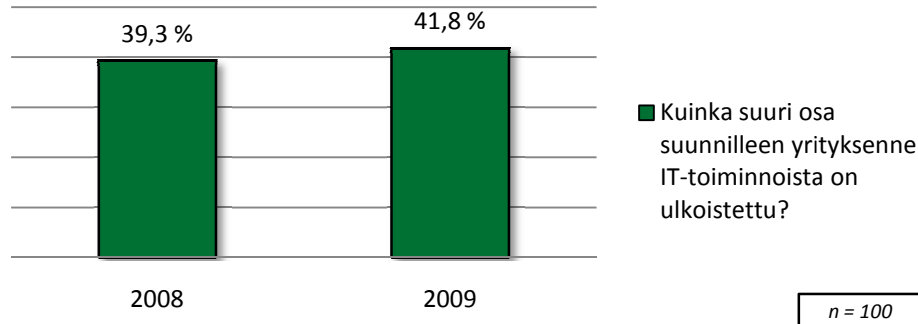
Talouden hidastumisella nähtiin jo vastaushetkellä olevan merkittäviä vaikutuksia informaatioteknologian hyödyntämiseen. Yli 60 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että taantuma aiheuttaa voimakkaita paineita vähentää IT-kustannuksia. Lisäksi noin 45 prosenttia arvioi, että talouden hidastuminen lisää paineita vähentää IT:n kehittämistä organisaatioissa. On todennäköistä, että molemmat paineet ovat vastaushetken jälkeen kasvaneet.

Vastaajista kaksi kolmasosaa toisaalta näki IT:n hyödyntämisen olevan yksi lääke taantumaa vastaan taistellessa: Verkkoliiketoiminnan ja muiden innovatiivisten IT:tä hyödyntävien ratkaisujen käyttöönotto nähtiin taantumassa selviytymiskeinoina. On mielenkiintoista nähdä, toteutuvatko nämä näkemykset.

Edellä raportoidut tulokset taantumien vaikutuksista ovat viimeistä tulosta lukuun ottamatta yllätyksettömiä. Tulokseen perustuva käsityksemme on, että IT:n merkitys liiketoiminnan tuottavuudelle ja kehittämiselle ymmärretään aikaisempaa paremmin, ja samoin ymmärretään IT:n merkitys taantumasta selviytymisen keinona. Ei ole kuitenkaan selvää, että kustannuspaineiden alla tämä ymmärrys muuttuu toimenpiteiksi. Yhtä mahdollista on, että välitön paine alentaa kustannuksia esimerkiksi IT kehittämistä vähentämällä ajaa edelle. Jälkimmäisen vaihtoehdon todennäköisyyttä lisää se, että yritysten todellinen kyky mitata IT:n liiketoimintavaikutuksia on puutteellinen.

10. Ulkoistaminen

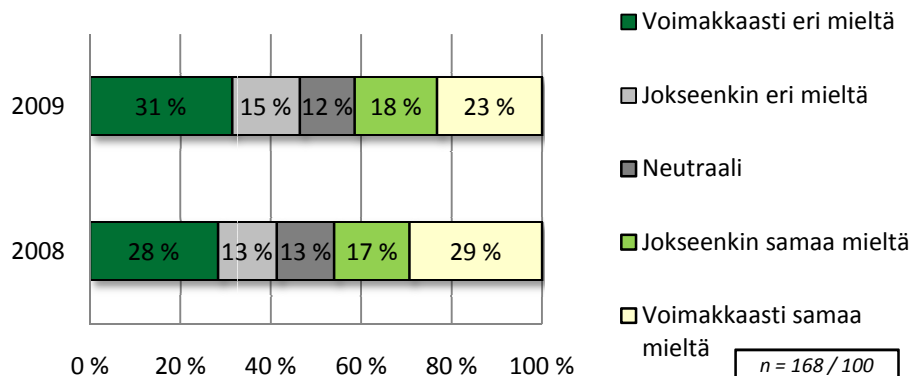
Kuinka suuri osa suunnilleen yrityksenne IT-toiminnoista on ulkoistettu?



IT-toimintojen ulkoistaminen, keskiarvo yrityksissä. Yritysten ulkoistukset ovat tutkimuksen mukaan lievässä kasvussa, Edellisvuoden barometri ennakoii muutosta

Tutkimuksessa selvitimme IT:n ulkoistamista suomalaisyrityksissä ja ulkoistamisen vaikutuksia yritysten toimintaan. Vastausten mukaan suomalaisyritysten IT-toiminnoista on ulkoistettu noin 42 prosenttia. Ulkoistuksen osuus IT-toiminnoista on kasvanut edellisvuodesta noin 2,5 prosentilla. Vuoden 2008 barometrin tulos ennakoii hyvin tämän muutoksen.

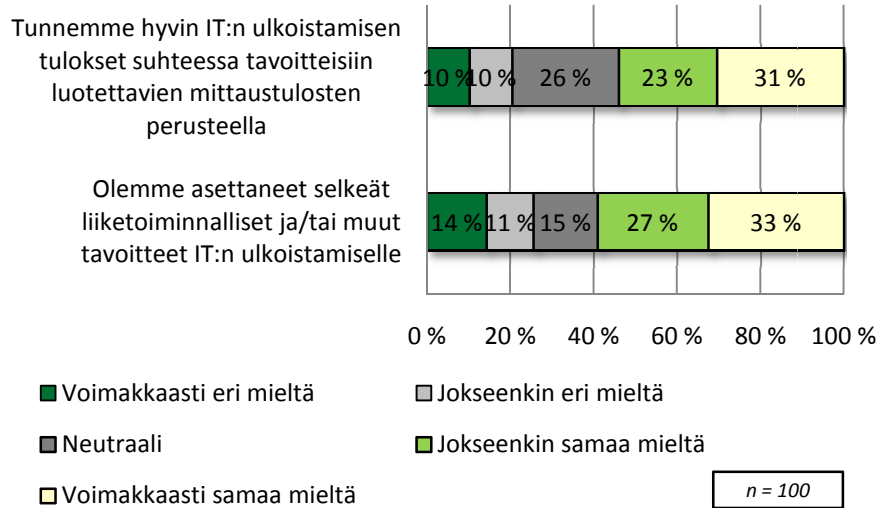
VÄITE: Yrityksemme tavoitteena on ulkoistaa mahdollisimman suuri osa IT-toiminnoista



Suhtautuminen ulkoistamiseen

Vastausten mukaan ulkoistushalukkuus on vähentynyt jonkin verran. Havaittavasti viime vuotta pienempi osa vastaajista arvioi, että heidän yrityksensä tavoitteena on ulkoistaa mahdollisimman suuri osa IT-toiminnoista. Ulkoistamista tavoittelevien yritysten osuus on kuitenkin edelleen hieman suurempi, kuin ulkoistamista tavoittelemattomien yritysten osuus. Barometrin tulosten perusteella ulkoistuksen voidaan arvioida kasvavan hillitysti myös tulevaisuudessa.

Ulkoistamisen tavoitteet



Ulkoistamisen tavoitteet ja sen vaikutusten mittaaminen

Vuoden 2008 IT-barometrissa IT:n ulkoistamista käsiteltiin laajasti. Yksi tärkeimmistä havainnoista oli ulkoistuksen johtamisen merkitys ulkoistuksen onnistumiselle. Tämänvuotisen barometrin vastaajista kuitenkin vain kolmasosa arvioi, että ulkoistukselle asetetaan selkeät tavoitteet ja tavoitteita seurataan mittauksilla. Vastaajien mukaan hieman yli puolet suomalaisyrityksistä tuntee hyvin tai jokseenkin hyvin IT-ulkoistuksen vaikutukset luotettavien mittaustulosten perusteella ja noin 60 prosenttia on asettanut selkeät liiketoiminnalliset tavoitteet ulkoistukselle. Nämä IT:n liiketoimintavaikutuksia kuvaavat tulokset ovat yhdenmukaisia aikaisemmin raportoimiemme tulosten kanssa.